

Universitätsbibliothek Wuppertal

**Theokritu eidyllia, tutesti mikra poēmata
hex-kai-triakonta**

Theocritus

Francofurti, 1553

XVII: Encomion Ptolemæi

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-724](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:468-1-724)

EIDYLLION XVI

Quæ colitis, si nemo petat mea carmina, nulli
Inuitio obtrudam quos non mereatur honores.
Si aliquis petat, & laudari querat, ad ipsum
Cum Musis ueniam nostris, & gaudia nostra
Musarū comitante choro sequar ipse, nec unquam
A uobis patiar duelli, nam quid ubiq; est
Munere quod Charitū dēp̄to sit amabile cuiquāc
Vobiscum ô utinam liceat mihi uiuere totum
Quod superest uitæ, & reliquum finire laboris.

ARGVM. XVII. EIDYL.

Scribitur hoc Eidyllion ad Ptolemæū Philadelphum. Arati aut exordio usus est. Cæterū Philadelphus ille Ptolemæus, Lagi & Berenices filius fuit, unde fallitur Munatius grammaticus, qui Theocriti tempora in Philopatrem transfluit, tanto tempore intersitio dissentiens,

THEOCRITI ENCO-

mion Ptolemæi.

Eidyllion XVI

AB Ioue principiū Muse, Iouis ultima Muse
Sit ratio, cantu quum maximus ille deorū
Dictus erit uestro, merita tū laude feremus
De mortalibus extreum primumq; virorum,
Et mediū, Ptolemæon in his nanq; optimus ille est.
Clari olim virtute uiri quicunq; fuerunt
Dijs geniti, & noti primis heroës ab annis,
Quñ nihil abiectum, nihil illa ex parte pudendū,

THEOCRITI

Omnia sed gererent patrio dignissima coelo,
Inuenere suos opera immortalia uates
Qui canerent, fameq; darent memoranda future:
Verum ego, quem faciles Musæ fecere poëtam,
Illustrum pulchro Ptolemaeum carmine dicam.
Nā bona laudatos decorant quoq; carmina diuos.
Arboribus densam ueniens lignator in Idam,
Anxius ingentis circumspicit omnia sylue
Vnde opus incipiat, quæ primo iusta labori
Causa sit, haud alia mentem ratione fatigat
Nunc mibi materiæ pœdus graue fine carentis
Quæ primæ expediam, de tanto tamq; bonorum
Immenso numero, quibus immortalia tanti
Dij non difficiles decorârunt nomina regis,
Vsq; ab diuina maiorum gente suorum,
Qualis & ipse fuit Lagides, qui maxima posset
Perficere, ingenio meditari talia quisquam
Haud aliis qui posset erat; sic scilicet illum
Dijs pater æqualem prouexit honoribus auctum.
Diuinis etenim lous in penetralibus illi
Ex auro stat facta domus, quem proxima iuxta
Magnus Alexander constrata sedilia seruat,
Persarum grauis in populum deus, immortali
Subdita curus adhuc sapientia pectore regnat.
Quos contra sedem solidò ex adamante paratam
Amphitryoniades statuit Ioue natus, & orbis
Monstrorum domitor, claua metuendus & arcu,

Cum

EID YLLION XVII:

Cum reliquis celebrans conuiuia splendida diuis,
Ipse suis gaudens spectare nepotibus ortos,
Atq; sui generis dignos uirtute nepotes.
Quod deus illorum uiridem per membra iuuentā
Euderit, & procul inuisam tristemq; senectam
Iuppiter arcuerit, quod & ipsi morte carentes
Dicantur diui, nullo iam corporis usu,
Et nec opus pedibus, ceu qui nascantur, habentes.
Nam fuit amborum proauus satus Hercule fortis,
Et genus amborum totum numeratur ab ipso
Hercule, per proauosq; & auosq; ab origine prima,
Donec in ipsorum deducas tempora gentis
Divinæ seriem, qui quum saturatur odoro
Nectarē, conuiuia superos mensasq; reliquit
Ambrosias loue natus amatæ in coniugis ædes
Ingrediēs, raptum ex humeris huic protinus arcū
Cum pharetra dedit, illi autem Cyclopea ferri
Robora & exculptam nodo si pite clavam,
Atq; illi in thalamum, diuino nectare odorum,
Deducunt Hebes albentis crura parentem
Prognatum loue, & arma simul, iam qualibus ipsa
Laudibus euicit parentes clara puellas
Pignora, matronas inter sapiens Berenice.
Huius enim regina Cypri ueneranda Diones
Filia, molliculos digitos complexa manusq;
In fragrante sinu fouit, quia scilicet unquam
Nulla puella uiro tantum placuisse putatur,

THEOCRITI

Vxorem quantum ipse suam Ptolemeus amavit,
Et redemabatur certe, & plus uxor amabat.
Ex tam legitimo, tam firmo ab amore creatis
Committunt pueris tutò omnia, remq; domumq;
Si quando vir amans in lectum uadit amantis.
At mulier fido quæ non respondet amori,
Illa viri lectos alieni in pectore uersat
Semper, & hinc faciles nascenda in pignora setur.
Sed nunquam similis natorum forma paterna.
Diuarum ueneranda Venus, pulcherrima uultu,
Ipsa tibi curæ fuit excellens Berenice.
Per te Cocytii mæstam non transiit undam,
Sed prius obscuræ quam littora prima palidis
Attigit, & tristem morientibus undiq; nautam,
Hanc rapiens Venus in tua templo sacra locasti.
Fouistiq; tuos ceu natæ mater honores.
Omnibus illa fauens mortalibus est dea, quorum
Pectoribus uacuis molles aspirat amores,
Atq; leues fido dat amanti ducere curas,
Nigra supercilijs Argea amplexa torosum
Tydea, sternentem Diomeden fortia partu
Enixa es clarum terra Calydonide regem,
Alta sinus undosa Thetis tibi Thessale Peleu
Hectorei peperit domitorem Martis Achillem.
Te generose dedit partu Ptolemae beato
Diua parens Berenice indeuicta Ptolemaeo.
Nutrije alta Coos puerum te à matre receptum

Tempore

E IDYLLION XVII.

Tempore quo primum uidisti lumen, & auram
Vitales teneris hauſisti flatibus infans.
Namq; ibi soluentem grauido de corpore zonam
Iulthyian parturiens in uota uocauit.
Namq; laborabat grauiiter tum filia pulchrae
Antigones, illi partus tum diua leuatrix
Adfuit, atq; omnem pepulit per membra dolorem.
Aeditus ergo patri ſimilisq; & amabilis ipſi
Est puer, hunc ſpectans medio Eos insita ponto
Cōrectans manibusq; & amicain brachia sumēs,
Talibus est tenerum uerbis affata puellum,
Euge beate puer, ſcelix age fulgeat ortus
Hic tuus, ah tu me tanto digneris honore,
Quanto coeruleam Delon manufestus Apollo
Et Triopon cultu collem uenereris eodem,
Quo rex aequalē Rhenæan amauit Apollo.
Hec ubi dixisset, maternis iuſula uerbis
Protinus iuſonuit clara ter uoce ſub altis
Nubibus, augorio firmans Iouis ales aperto
Omnia, at hoc magno ſignum de rege ſecundet
Qui dedit ipſe deus, nam certè eſt maximus ille
Atq; uir egregius, quem mox ut prodit in auram
Sic amat, & primo conſirmat ſuppiter ortu.
Illum ſponte ſua fælicia cuncta ſequuntur.
Divitiae ueniuunt illi, nunc poſideat ergo
Et maris & terræ ſpacia infinita, tenetq;
Innumeræ gentes, quæ ſesta pace quiete

THEOCRITI

Frugifero pingues exercent uomere campos,
Continuisq; colunt crescentes imbris agros.
Sed non ulla magis facilis se prodiga partu
Terra aperit, quam plana suis Aegyptia tellus
Frugibus exuperat reliquas, quam Nilus inundas
Fructifero putres emolliit flumine glebas.
Tot nemo populos, nemo tot possidet urbes
Plenas artificum, plenas opera omni agentum.
Illi tercentum celsis stant mœribus urbes,
Inde supra tres myriadas tria millia, porrò
Adde duas triadas, pone insuper hendecadas tres:
Tot populis dat iura, tot urbibus imperat ille
Gloria magnorum Ptolemæus maxima regum.
Præterea partemq; tenet Phoenicidos ora,
Atq; Arabum partem sœlicia thura legentum,
Divitis & Syriae Libyæq; propinqua tenentis,
Quicquid & Aethiopum, uicimo sole calentum,
Possidet à populis nihilominus imperat omni
Pamphyliæ, Caribus leuibus, Lycijsq; proteruis,
Et Cilicum quicunq; habitant sœlicibus aruis,
Cycladibusq; uago dispersis orbe per æquor.
Naubus ille quidem præstat, classesq; per omnem
Mittit & in numero consernit militi pontum,
Et Maris imperium latè tenet: illius omnes
Mandatis parent terræ, fluuij; sonantes.
Plurima sunt equitum claudentes agminatur me,
Sunt clypeis densi pedites, nitidoq; cohortes

Acre

EIDYLLION XVII.

Aere resplendentes, aciebus in ordine pulchro
Densatis, strepitu ferientibus astra sonoro.
Divitijs & opum fastu magnoq; paratu,
Omnes terrarum reges premit, omnia fundit,
Afsiduè scelis focundo copia cornu.
Tempore non aliquo diues uacat aula beatis
Muneribus, tato ac diuerso ex orbe profectis.
Incumbunt operis populi, durosq; labores
Tranquilla exercent in pace & ab hoste quieti:
Nemo pedes siquidem piscofi littora Nili
Transgreditur, manibusq; aliena inuidit iniquis,
Aut bellum mouet, aut ullo Ptolemaia regna
Miscet agens subitos arrepta per arma tumultus.
Nemo etiam quamvis celeri de nave propinquum
Exilit in littus præ datum ouiumq; boumq;
Armenta, & spolians Aegyptia regna colentes.
Talis habet regem seruandi cura paterni
Imperij, talis populo rex præsidet ipsi
Flauicomus Ptolemeus, in omnia maxima natus:
Præcipue uir in arma potens, cui cura parentum
Omnia conseruare laboribus aucta, uicissim
Parta labore suo patrias augere per artes.
Sed nec inutilibus tam regia diues abundat
Divitijs, quibus in capsas & auita repostis
Scrimia parcatur, nullum admittentibus usum,
Ceu formicarum congestis nuper aceruis:
Sed quorum bona pars diuorum cedat honori,

THEOCRITI

Vel quum templo nouo reparat pereuntia cultu,
Vel noua constituit, uel splendida munera soluit
Primitias, cu[m] nulatq[ue] suis altaria donis,
Rex pius in superos; quin pluri na regibus idem
Dona alijs tribuit; sed & urbibus inclita mulis
Munera trasmittit: socios quoq[ue] larga fideles
Dextera prosequitur: sacra ad certamina Bacchi
Nemo unquam ueniens cantor discessit manus:
Quin potius docta præstantibus arte canendi
Munera contribuit se digna, nec arte nimora.
At laudes Ptolemæe tuæ sacra carmina uatum
Pro meritis celebrat, quoniam bona multa poëtis
Tu facis, & ueros Musis impendis honores.
Nam quid amabilius, quid pulchrius esse per orbem
Integrum poterit, quam pulchræ nomina famæ
Accipere, atq[ue] homines inter uirtute mereri
Illiſtrem æternos quoq[ue] gloria duret in annos?
Hec manet Atridis etiam nunc, illa proficit
Inſinuata domus Priami bona diutis alte.
Et si legitima belli ratione tulerunt:
Haud tamen illa manent, sed in atri partibus orbis
Clausæ latent, redditum duris adimentibus umbris,
Solus hic extinguens uestigia prisca parentum
Adscriptos numero diuûm facit esse uideri.
Ergo patri diuino, diuinaq[ue] insignia matri,
Thuriq[ue] odorifero sumantia templo dicauit.
In quibus ipsorum statuas dum collocat auro

Addens

EIDYLLION XVII.

Addens nobile ebur, diuos facit esse uocandos
Omnibus, & toto laturos orbe salutem.
Atq; illis dum sacra facit, p̄cipua adurit
Vilcera multa boum, taurosq; rubentibus aris
Imponit mactans totius mensibus anni
Ipse & amans coniux, qua non fælicior unquā est
Villa puella uirum cupidis complexa lacertis,
Nulla boni meliora tulit connubia sponsi.
Ergo amat ex animo coniux fratremq; uirumq;
Taliter in thalamum quondam coiere iugalem
Quos Rheam genuisse ferunt, quibus omnia parēt,
Sic se complexi fratrem soror, ille sororem
Iuppiter & Iuno lectum uenere in eundem,
Quem strausse ferunt redolentibus Irida palmis,
Salve rex Ptolemæe, tuos ego semper honores,
Sicut & heroum laudes & facta aliorum
Carmine non humili, nec quod contemnere posit
Posteritas uentura, canam: tibi Iuppiter æquis
Virtutem dabit, & faciet uirtute beatum.

ARGVM. XVIII. EIDYL.

Inscribitur præsens Eidyllion Helenæ epithala
mum, & buc nonnulla ex primo Stefchori Heles
næ epithalamio translata sunt. Porro epithalamio
rum alia quidem cantantur uestere, que κατάκος
μητρικὰ uocantur, & ea ad med:ā usq; noctem du
rant; alia uero sunt ὄρθροι, id est, matutinalia, siue
dilucularia, que etiā στεγτικὰ appellant. Hoc